

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยบทบาทการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้วิจัยกำหนดวิธีการการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้างนี้ ศึกษาทั้งประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ปีการศึกษา 2554 รวมทั้งสิ้น จำนวน 168 คน แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 56 คน ตัวแทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 56 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 56 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ปีการศึกษา 2553 สุ่มแบบแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ เกรจีและมอแกน (Krejcie and Morgan, 1976 อ้างถึงใน สุรวาท ทองบุ, 2550 : 217) สุ่มอย่างง่าย โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 48 คน ตัวแทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 48 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 48 คน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ของผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนครูใน
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ปีการศึกษา
2554

พื้นที่บริการ	จำนวน โรงเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน		ตัวแทนครู ในคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน		ประธานคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	
		จำนวน ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง
1. เมือง หนองคาย	7	7	6	7	6	7	6
2. ท่าบ่อ	6	6	5	6	4	6	4
3. ศรีเชียงใหม่	3	3	3	3	3	3	3
สังคม	2	2	2	2	2	2	2
4. โพนพิสัย	6	6	4	6	4	6	4
5. โซ่พิสัย	4	4	3	4	3	4	3
6. ปากคาด	3	3	3	3	3	3	3
7. เซกา	6	6	5	6	5	6	5
8. บึงกาฬ	4	4	3	4	3	4	3
9. ศรีวิไล	2	2	2	2	2	2	2
10. บึงโขลง หลง	2	2	2	2	2	2	2
11. บุ่งคล้า	1	1	1	1	1	1	1
12. พรเจริญ	3	3	3	3	3	3	3
13. สระใคร	2	2	2	2	2	2	2
14. โพธิ์ตาก	1	1	1	1	1	1	1

พื้นที่บริการ	จำนวน โรงเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน		ตัวแทนครู ในคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน		ประธาน คณะกรรมการ สถานศึกษาชั้น พื้นฐาน	
		จำนวน ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง
15. เฝ้าไร่	2	2	2	2	2	2	2
16. รัตนวาปี	2	2	2	2	2	2	2
รวม	56	56	48	56	48	56	48

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ โดยถามเกี่ยวกับตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับบทบาทการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแบ่งออกเป็น 10 บทบาทคือ

1. การเป็นผู้นำทางวิชาการ
2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม
3. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก
4. การประสานความสัมพันธ์
5. การพัฒนาครูและบุคลากร
6. การสร้างแรงจูงใจ
7. การประเมินผล
8. การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา
9. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

10. การส่งเสริมเทคโนโลยี

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับบทบาทการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวคิดการสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนด

2.2.2 กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.2.3 เขียนแบบสอบถามฉบับร่าง ตามกรอบแนวคิดและขอบเขตของการวิจัยที่กำหนด

2.2.4 นำแบบสอบถามที่ฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อขอรับข้อเสนอแนะและดำเนินการแก้ไขปรับปรุง

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยวิธีการหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) และดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.2.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.67

2.2.7 นำไปหาทดสอบ Try Out ที่โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี จำนวน 40 คน ได้ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง .20 ถึง .71 ค่าความเชื่อมั่น 0.92

2.2.8 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริงสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เพื่อขอความร่วมมือในการออกหนังสือไปยังโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ตามกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ไปยังโรงเรียนตามกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง เพื่อขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่รับแบบสอบถามคืน

3. การเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการประสานโดยตรงกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ โดยถามเกี่ยวกับตำแหน่งปัจจุบัน นำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงความถี่และวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางวิเคราะห์เนื้อหา

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับบทบาทการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แจกแจงความถี่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ซึ่งกำหนดเกณฑ์ความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102-103)

ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติงาน
4.51 - 5.00	การปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	การปฏิบัติงานในระดับมาก
2.51 - 3.50	การปฏิบัติงานในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	การปฏิบัติงานในระดับน้อย
1.00 - 1.50	การปฏิบัติงานในระดับน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2547 : 102)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ f แทน ค่าความถี่
 n แทน จำนวนทั้งหมด

1.2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) (สุรวาท ทองบุ. 2550 : 123)

ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทุกตัวในกลุ่ม
 n แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่ม

1.3 วิเคราะห์หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้
 สูตร ดังนี้ (สุรวาท ทองบุ. 2550 : 124)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 X แทน คะแนนแต่ละตัว
 N แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มนั้น

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า
คุณภาพแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ใช้วิธีการหาสัมประสิทธิ์
อัลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 อ้างถึงใน สุรวาท ทองบุ.
2550 : 116 - 117) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 k แทน จำนวนข้อเครื่องมือวัด
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ
 S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่า F - test (สุรวาท ทองบุ.
2550 : 130) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ความแตกต่างค่าเฉลี่ยที่มีมากกว่าสองกลุ่ม
 MS_B แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_W แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

ระยะที่ 2 ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต
 21

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึกในครั้งนี้เป็นผู้ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่หรือมี
 ผลงานทางวิชาการ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหา เชี่ยวชาญด้านภาษา และเชี่ยวชาญด้าน
 การวัดและประเมินผล เกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานว่าเป็น Best Practice
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือก
 แบบเจาะจง (Purposive Selection) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2542 : 102) ได้แก่

1. ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน จำนวน 3 คน
2. ครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน
3. ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง รวมทั้งเทปบันทึกเสียง
 ประเด็นคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 3.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางในการ
 จัดสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนด
- 3.2 สร้างประเด็นคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น
 ฐานที่เหมาะสม
- 3.3 นำประเด็นคำถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณา
 ปรับปรุงแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ
- 3.4 ปรับปรุงแก้ไขประเด็นคำถามที่คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
 เสนอแนะ
- 3.5 เลือกประเด็นคำถามที่เหมาะสมเพื่อดำเนินการสัมภาษณ์เก็บข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการถอดเทปและสรุปตามประเด็นการสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ในลักษณะข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการตีความและสร้างข้อสรุป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY